

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Αθήνα, 25/5/2026

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

«Εφαρμογή της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος»

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

I. Γενικό Μέρος

Η αναθεώρηση του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος εισήγαγε στην ελληνική έννομη τάξη τον θεσμό της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας, αναγνωρίζοντας στους πολίτες που έχουν δικαίωμα ψήφου τη δυνατότητα να καταθέτουν προτάσεις νόμων στη Βουλή, υπό την προϋπόθεση συγκέντρωσης πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) υπογραφών.

Η συνταγματική αυτή πρόβλεψη αποτελεί σημαντική θεσμική καινοτομία ενίσχυσης της συμμετοχικής δημοκρατίας και της ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στη νομοθετική λειτουργία. Παράλληλα, δεν αναιρεί τον αντιπροσωπευτικό χαρακτήρα του πολιτεύματος ούτε υποκαθιστά τη Βουλή ως το κατεξοχήν νομοθετικό όργανο της Πολιτείας.

Παρά τη συνταγματική κατοχύρωση του θεσμού, έως σήμερα δεν έχει θεσπιστεί το αναγκαίο εκτελεστικό νομοθετικό πλαίσιο που να ρυθμίζει τους όρους, τη διαδικασία, τις εγγυήσεις και τα αρμόδια όργανα εφαρμογής της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας. Ως αποτέλεσμα, η διάταξη παραμένει ουσιαστικά ανενεργή, γεγονός που αποδυναμώνει την πρακτική αποτελεσματικότητα της συνταγματικής αναθεώρησης.

Η απουσία λειτουργικού μηχανισμού εφαρμογής δημιουργεί σημαντικό θεσμικό κενό ως προς:

- τη διαδικασία υποβολής πρότασης νόμου από πολίτες,
- τον τρόπο συλλογής και ελέγχου υπογραφών,
- την προστασία προσωπικών δεδομένων,
- τη διαφάνεια της διαδικασίας,
- και την υποχρεωτική κοινοβουλευτική επεξεργασία των προτάσεων που συγκεντρώνουν την απαιτούμενη λαϊκή υποστήριξη.

Η παρούσα πρόταση νόμου αποσκοπεί:

- στην ουσιαστική ενεργοποίηση του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος,
- στην ενίσχυση της θεσμικής συμμετοχής των πολιτών,

- στη διασφάλιση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας,
- και στη θέσπιση σαφούς, ασφαλούς και λειτουργικού πλαισίου άσκησης της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Ειδικότερα:

1. Θεσπίζεται διαδικασία υποβολής πρότασης νόμου από Επιτροπή Πρωτοβουλίας Πολιτών.
2. Προβλέπεται προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού αποκλειστικά ως προς τα συνταγματικά όρια του άρθρου 73 παρ. 6.
3. Κατοχυρώνεται δυνατότητα συλλογής ηλεκτρονικών και φυσικών υπογραφών.
4. Θεσπίζονται εγγυήσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων και ασφάλειας της διαδικασίας.
5. Προβλέπεται ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα δημόσιας συμμετοχής.
6. Καθορίζονται δεσμευτικές προθεσμίες κοινοβουλευτικής επεξεργασίας.

Η πρόταση νόμου δεν θίγει την αρμοδιότητα της Βουλής να συζητεί, να τροποποιεί, να απορρίπτει ή να ψηφίζει προτάσεις νόμων σύμφωνα με το Σύνταγμα και τον Κανονισμό της Βουλής. Κατοχυρώνει όμως την υποχρέωση κοινοβουλευτικής επεξεργασίας των προτάσεων που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 73 παρ. 6 του Συντάγματος.

Η ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής, η διαφάνεια και η ενεργή εμπλοκή των πολιτών στη νομοθετική διαδικασία συνιστούν αναγκαίες προϋποθέσεις ενδυνάμωσης της εμπιστοσύνης στους θεσμούς και ενίσχυσης της δημοκρατικής νομιμοποίησης του πολιτικού συστήματος.

II. Ειδικό Μέρος (Άρθρο προς Άρθρο)

Άρθρο 1

Καθορίζεται το αντικείμενο και το πεδίο εφαρμογής του νόμου.

Άρθρο 2

Κατοχυρώνεται η δυνατότητα κατάθεσης πρότασης νόμου από πολίτες με τη συγκέντρωση πεντακοσίων χιλιάδων έγκυρων υπογραφών.

Άρθρο 3

Ρυθμίζεται η σύσταση και λειτουργία της Επιτροπής Πρωτοβουλίας Πολιτών.

Άρθρο 4

Καθορίζονται τα στοιχεία και το περιεχόμενο του φακέλου υποβολής πρότασης νόμου.

Άρθρο 5

Θεσπίζεται προκαταρκτικός έλεγχος παραδεκτού αποκλειστικά ως προς τα συνταγματικά όρια του άρθρου 73 παρ. 6 του Συντάγματος.

Άρθρο 6

Ρυθμίζεται η διαδικασία συλλογής ηλεκτρονικών και φυσικών υπογραφών.

Άρθρο 7

Κατοχυρώνονται εγγυήσεις δημοσιότητας και διαφάνειας της διαδικασίας.

Άρθρο 8

Θεσπίζεται ειδικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων των υπογραφόντων.

Άρθρο 9

Ρυθμίζεται ο έλεγχος εγκυρότητας και η πιστοποίηση των υπογραφών.

Άρθρο 10

Καθορίζεται η διαδικασία υποχρεωτικής κοινοβουλευτικής επεξεργασίας της πρότασης νόμου.

Άρθρο 11

Προσδιορίζεται η αρμοδιότητα της Βουλής κατά τη νομοθετική επεξεργασία των προτάσεων.

Άρθρο 12

Θεσπίζεται ειδική αιτιολογία σε περίπτωση απόρριψης πρότασης νόμου με ιδιαίτερα αυξημένη λαϊκή υποστήριξη.

Άρθρο 13

Εξειδικεύονται τα συνταγματικά όρια της λαϊκής νομοθετικής πρωτοβουλίας.

Άρθρο 14

Προβλέπεται η δημιουργία και λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας.

Άρθρο 15

Ρυθμίζονται μεταβατικά ζητήματα μέχρι την πλήρη λειτουργία της πλατφόρμας.

Άρθρο 16

Καθορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

III. ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ (Άρθρο 75 Συντάγματος)

Η εφαρμογή του παρόντος νόμου προβλέπει ιδίως:

- τη δημιουργία και λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας,
- την τεχνική υποστήριξη και ασφάλεια της διαδικασίας ηλεκτρονικής ταυτοποίησης,
- και την υποστήριξη των αρμόδιων διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης.

Η σχετική δαπάνη δύναται να καλυφθεί από:

- τον τακτικό προϋπολογισμό της Βουλής των Ελλήνων,
- πόρους ψηφιακού μετασχηματισμού της Δημόσιας Διοίκησης,
- συγχρηματοδοτούμενα ευρωπαϊκά προγράμματα,
- και λοιπά χρηματοδοτικά εργαλεία τεχνολογικής αναβάθμισης του Δημοσίου.

Η λειτουργία της πλατφόρμας οργανώνεται κατά τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η δημοσιονομική αναλογικότητα και η αποτελεσματική αξιοποίηση των υφιστάμενων ψηφιακών υποδομών του κράτους.

IV. ΕΚΘΕΣΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ

Θεσμικές επιπτώσεις:

- Ενίσχυση της συμμετοχικής δημοκρατίας.
- Ενδυνάμωση της διαφάνειας και της δημοκρατικής λογοδοσίας.
- Ενίσχυση της εμπιστοσύνης των πολιτών στους θεσμούς.
- Πρακτική ενεργοποίηση συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος.

Κοινωνικές επιπτώσεις:

- Ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών στη δημόσια ζωή.
- Διεύρυνση θεσμικών δυνατοτήτων κοινωνικής παρέμβασης.
- Ενίσχυση δημοκρατικής νομιμοποίησης νομοθετικών πρωτοβουλιών.

Διοικητικές επιπτώσεις:

- Ανάπτυξη ασφαλούς ψηφιακής υποδομής συλλογής υπογραφών.
- Δημιουργία διαδικασιών ελέγχου και πιστοποίησης.
- Βελτίωση ψηφιακών υπηρεσιών συμμετοχής πολιτών.

Επιπτώσεις προστασίας δεδομένων:

Η πρόταση ενσωματώνει ειδικές εγγυήσεις συμμόρφωσης με:

- τον Γενικό Κανονισμό Προστασίας Δεδομένων (GDPR),
- την εθνική νομοθεσία προστασίας προσωπικών δεδομένων,
- και τις αρχές αναγκαιότητας, αναλογικότητας και ασφάλειας επεξεργασίας.

Συνολικά, η παρούσα πρόταση νόμου επιδιώκει τη θεσμική ενεργοποίηση ενός ήδη κατοχυρωμένου συνταγματικού δικαιώματος και την ενίσχυση της ουσιαστικής συμμετοχής των πολιτών στη νομοθετική διαδικασία, εντός των ορίων του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος και του Συντάγματος.

Ο προτείνων Βουλευτής

Κωνσταντίνος Φλώρος

Ανεξάρτητος Βουλευτής Λάρισας

